

Urad Vlade RS za komuniciranje
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-522/2012/5

Datum: 24. 4. 2013

Zadeva: Predlagam.vladi predlog 3838-422: Zakon o pravniškem državnem izpitu – 20. člen - ODGOVOR

Spoštovani,

prejeli smo vaš dopis, št. 092-422/2012/1 z dne 20. 11. 2012, s katerim ste nam posredovali predlog, prejet preko spletnega orodja predlagam.vladi.si, št. 3838-422, ki se nanaša na 20. člen Zakona o pravniškem državnem izpitu. V zvezi s tem vam v nadaljevanju posredujemo odgovor našega ministrstva.

Drugi odstavek 20. člena Zakona o pravniškem državnem izpitu¹ (v nadaljevanju: ZPDI) določa, da kandidatu, ki po tretjem dovoljenem pristopu ne opravi uspešno izpita, ni dovoljen ponovni pristop. Predlagatelj meni, da je pravniški državni izpit najtežji izpit v Republiki Sloveniji, zato država s tako določbo ne bi smela onemogočati posamezniku svobodne in z ustavo zagotovljene pravice do izbire poklica in izobraževanja. Navedena določba je po mnenju predlagatelja protiustavna in v nasprotju z načelom sorazmernosti in pravne države. Zaradi tega predlaga ureditev, po kateri bi bilo število pristopov k pravniškemu državnemu izpitu neomejeno, kar bi bilo še zlasti smiselno glede na to, da je izpit plačljiv s strani kandidata. Če navedeni predlog ne bi bil sprejet, pa predlagatelj predlaga, da se kandidatu, ki izpita niti tretjič ne opravi uspešno, omogoči pritožba, oziroma da neodvisna komisija oceni, ali kandidat ni sposoben opraviti izpita in se mu po takšni oceni dovoli vsaj še enkratni zagovor.

V zvezi z navedenim predlogom uvodoma pojasnjujemo, da je zaradi določbe drugega odstavka 20. člena ZPDI, ki dopušča največ tri pristope k pravniškemu državnemu izpitu, v zadnjih sedmih letih izgubilo možnost opravljanja tega izpita 30 kandidatov od 3220, kot jih je v tem obdobju pristopilo k izpitu. Njihovo število in delež, ki ga to število predstavlja glede na število vseh kandidatov, ki so pristopili k pravniškemu državnemu izpitu, je za posamezna leta razvidno iz naslednje tabele:

¹ Uradni list RS, št. 83/03-UPB1, 111/07 in 40/12-ZUJF

LETO	ŠTEVILO PRISTOPOV	ŠTEVILO NEUSPEŠNIH KANDIDATOV*	NEUSPEŠNOST KANDIDATOV V %	ŠTEVILO KANDIDATOV, KI SO BILI NEUSPEŠNI TRETJIČ	% NEUSPEŠNIH KANDIDATOV, KI SO BILI NEUSPEŠNI TRETJIČ
od 1. 3. 2005	278	97	34,89%	1	1,03%
2006	322	128	39,75%	2	1,56%
2007	356	120	33,71%	1	0,83%
2008	332	118	35,54%	1	0,85%
2009	516	163	31,59%	1	0,61%
2010	514	144	28,02%	3	2,08%
2011	554	223	40,25%	6	2,69%
30. 9. 2012	348	135	38,79%	15	11,11%
SKUPAJ	3220	1128	35,03%	30	2,66%

* vsota kandidatov, ki so bili v posameznem izpitnem roku neuspešni na pisnem delu ter kandidatov, ki so bili neuspešni na ustnem delu

Iz tabele izhaja, da znaša delež kandidatov, ki so bili tudi tretjič neuspešni na pravniškem državnem izpitu, za obdobje od 1. 3. 2005 do 30. 9. 2012 v povprečju 2,66% glede na vse kandidate, po posameznih letih pa variira od 0,61% do 11,11%. To je precej nizek delež, bistveno nižji od npr. uspešnosti študentov, ki se vpišejo na nek študij in ga potem dejansko tudi končajo.

ZPDI ne predpisuje pritožbenega postopka zoper oceno, ki jo je kandidat dosegel na pravniškem državnem izpitu, to pa zato, ker gre pri tem za akademsko oceno najvišjih pravnih strokovnjakov in ne za upravni postopek. Ne glede na to je Ministrstvo za pravosodje v letu 2012 prejelo 14 pritožb oziroma ugovorov, ki so jih večinoma vložili kandidati, ki so bili tudi tretjič neuspešni na izpitu in zato v skladu z 20. členom ZPDI k izpitu ne morejo več pristopiti. Navedene pritožbe je minister zavrgel kot nedovoljene, saj zanje ni bilo pravne podlage. Kandidati imajo možnost sprožiti upravni spor na Upravnem sodišču, česar se kandidati, ki so bili na izpitu trikrat neuspešni, tudi poslužujejo. Ministrstvo je trenutno seznanjeno s petimi upravnimi spori, ki so jih vložili kandidati, ki se z zavrženjem pritožbe niso strinjali. V enem primeru je Upravno sodišče RS tožbo že zavrglo iz istega razloga kot minister.

O obravnavani problematiki je leta 2006 odločalo tudi Ustavno sodišče RS. V odločbi, št. U-I-242/03 z dne 19. 1. 2006, je zavzelo stališče, da omejitev števila dovoljenih pristopov k pravniškemu državnemu izpitu, kot jo določa drugi odstavek 20. člena ZPDI, ni v neskladju s pravico do svobodne izbire zaposlitve iz drugega odstavka 49. člena Ustave RS². Svojo odločitev je utemeljilo s tem, da navedena omejitev predstavlja določbo, ki določa zgolj način izpolnitve pogoja za opravljanje pravosodnih funkcij in pravosodnih poklicev ter drugih del, za katere se z zakonom zahteva kot pogoj pravniški državni izpit. Pri določitvi načina izpolnitve nekega pogoja pa je po mnenju Ustavnega sodišča bistveno, da zakonodajalec vsem kandidatom zagotovi razumne možnosti za njegovo izpolnitev. V obravnavanem primeru je zakonodajalec določil, da so dovoljeni trije pristopi k opravljanju izpita, pri čemer je posebej uredil primere, ko se ponovitev dela izpita ne šteje za ponoven pristop, s podzakonskim predpisom pa je določil tudi pravila glede odsotnosti ali odstopa kandidata od izpita. Na podlagi

² Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04 in 68/06

navedenega Ustavno sodišče zaključuje, da je zakonodajalec vsem kandidatom zagotovil razumne možnosti, da uspešno opravijo pravniški državni izpit, zaradi česar je pobudničina navedba, da je izpodbijana določba drugega odstavka 20. člena ZPDI v neskladju s pravico do svobodne izbire zaposlitve iz drugega odstavka 49. člena Ustave, neutemeljena.

Da imajo kandidati po veljavni ureditvi razumne možnosti za uspešno opravljanje pravniškega državnega izpita, nenazadnje izhaja tudi iz zgoraj navedenih statističnih podatkov, iz katerih je razvidno, da je izmed vseh kandidatov, ki pristopijo k izpitu, delež kandidatov, ki na izpitu tudi tretjič niso uspešni, precej nizek.

Ne glede na zgoraj navedeno bomo obravnavani predlog temeljito preučili ob prvi naslednji pripravi sprememb področja pravniškega državnega izpita in pri tem upoštevali tudi dejstvo, da je bila z Zakonom za uravnoteženje javnih financ³ uvedena vnaprejšnja plačljivost pravniškega državnega izpita.

S spoštovanjem,

mag. Matija VIDMAR
v. d. generalnega direktorja

³ Uradni list RS, št. 40/12